

BARTHA GUSZTÁV

VEKKER

Az elalvás előtt olvasott regényben az éttermi zenekar tangót játszott, azután keringőt, és közkívánatra újra keringőt, majd megint keringőt. Az író vagy tucatnyi oldalon keresztül szöszmötölt azzal, hogyan keringtek át a szombatból a vasárnapba...

Anti apó kopejka gyerektartást nem fizetett, volt mivel felvágna a szomszédok előtt. Aztán egy napon elérkezett a halálának az ideje, el bizony! Mindennek eljön az ideje.

Tiktak, tiktak...

... Szombatból a vasárnapba az óramutató járásával azonos irányban (?) a párjuk fenekét tapizó vacsoravendégek. Vajon mi végre? A jövő idő nem percmúlás hétfőtől vasárnapig, lejtmenet valcert lejtve vacak karórak ketyegésére! Ideje van a születésnek, ideje a... Ideje a... most az elmúlásnak, vagy a halálnak? A negyedik lakó szomszéd néni pontosan tudta idézni. Ideje van a táncnak... táncnak...

A könyvet nem rakta le az éjjeliszekrényre a vekker mellé. Az égve felejtett olvasólámpa fényében padlóra vetült a léghuzatban libegő narancs-sárga ablakfüggöny árnyjátéka. A negyvenes éveiben járó férfi a fagyok beálltáig a városi panellakásában szintén nyitott ablaknál aludt. Nincs egérszar a padlón. A tavalyelőtt macskalyuknyi rést fűrészelt...

Mért nem mindjárt a tetőszék gerendát!?

... Kisfűrésszel macskalyukat vágott a szobaajtó aljára, azon oszon ki-be Jakob, a sosem volt kandúr.

Tiktak, tiktak...

A családnál nem ismétlődött meg a tegnap este. Ödi józan életű családfő, jóízűen tud vacsorázni, és amint neje elmosogat, megismétlődnek a tegnap esték. A fürdőszobában a két gyerek fogat mos; szivacsra kenik a fogkrémet. Tünde az ura után zuhanyozik, és sokáig sudrálja lányos melleit a szivaccsal. A kámfor ízű változatosság része volt a lefekvés utáni tévzésnek.

A szomszédok a hagyatéki tárgyalás megkezdése előtt elújságotlák, hogy Anti apó sokszor elhessentette unokáit a kuleslyuktól, aztán ő leselkedett.

– Ű-űű, Ö-ödikém!

– Ö-öö, igen Tü-tün-dikém!

Arról is tudomások volt, hogy a gyerekszoba íróasztalánál Brigitta nem használ színes ceruzát, s a hosszú hajú és szoknyás hercegnők helyett, fekete-pasztás golyóstollával pucér Barbie babákat rajzolgat. Meg hogy a véznácska fiúnoka műanyag játékkatonái hadrendben porosodnak a szekrénypolcon! Erik pimasz kiskamasz, de eljön a nap, és ukrán katona lesz, és nem, hehehe, nem aludhat büntetlenül nővére szárítókötélről elcsent bugyijában.

Kinek mi köze hozzá!?

A könyvvel a kézben alvó férfi szobáját egy szeretetlen, törékeny asszony-ka évtizedeken át vásárolgatott: a ruhásszekrényen, az asztalon és a szobasarkokban egymásra zsuppolt könyvei uralták. Tavaly, vagy azelőtt... A sok-sok szobás családi ház másik felében, vasárnapra virradóra, nélkülözhetetlenné váltak a könyvespolcok. A vitrindíszként mutatós képzőművészeti albumokra, lexikonokra sem tartottak igényt. Brigitta és Erik szemlesütve, kezükben hordták át a gyerekszobában fellelt meséskönyveket, nem pulykavörösen és tyúkültető kasban, mint az apjuk az Anti apó megvigyázta könyvek zömét.

Zabáld Zabi!

A férfi a dióhullás idejére eső hétvégéken éjfélélig olvasott. Megtehetete. A hatályos törvény szerint, vagyis ahogyan a negyediken lakó szomszéd néni valaha megígérte, örökrésze lett a százhatvan négyzetméter hasznos lakterület fele. A padlás, a pince, a gépkocsi garázs... Felsorolni sok, mi mindennek a fele, meg a kertvégen a kilenc díófa. Anti apó fekete macskájáról nem rendelkezett a bíróság. Ennek ellenére tavaly és pont dióhullás idején hármat kölykezett Jakab, a sosem volt kandúr, s még el sem nyávirtotta magát az asztal alatt a kispárnával kibélelt tyúkültető kasban. Nem úgy Tünde a hálószoba páros ágyán:

– Ű-űű, van a-a rü-rühes macskában! An-ti apó, An-ti apó...

– Ö-öö, igen Tü-tün-dikém!

Elvégre nem semmiért mondogatta az öreg:

– Tündér, boszorkány, hehe-egyre megy!

A szomszédok megértőn bólogtattak, amint az öreg a kapu melletti lócára kiülve kitarulkozott – tanult ember, meg hát a fene tudja, mit hoz a holnap!

– A-apám d-direkt n-nem h-hagyott végrendeletet. Ö-öö, igen ó-ű volt a legnagyobb irigyünk.

– Ű-űű, Ö-ödikém!

Anti apó nem sokat hímezett-hámozott a lócán:

– Lépten-nyomom stressz-szelnek. Hadd ne mondjam, a tü-tün-tündérke baszosabb, mint a két volt menyem együttvéve!

A szomszédok nem értették, hogy mit jelent a stressz-szelés, hát ráhagyták. Antal tanult ember, szakszervezeti elnök volt a kolhozban. Az elsők között tudta meg, hogy mit, mikor és hol kell... ültetni. A kertje végén, a jókora és vékonyhájú diót bőségesen termő kilenc diófa kész vagyon!

Kopogás.

A feltámadt szél újra és újra oda koccantotta a külső ablakkeret zárkilyincét a belső ráma üvegéhez. A plafon magasban lobogó narancssárga ablakfüggöny az egész szobát benépesítette árnyaival. Bizar arcélek, görnyedt emberkék... Szellemjárás? Nagyot koppant a padlóra esett könyv. A férfi próbált felkönyökölni, de két-három kísérlet után visszazuhant párnájára, hogy foszlányokra szakadjon az álombéli rajzlap; kiradírozza végre a szemérmetlen Barbie babát! Bugyi-gatya, bal-jobb...

Zabinak mi köze hozzá!?

... Bal láb, jobb láb, ne sasszézz, kellesd magad, mint a sarki ribanc!
Egyenes a derekad: bal-jobb...

Akkor mért dőlél folyton ágnak, sírtad végig a hétvégéket, anya?

– Jogom van hozzá!

– A szomszéd néni azt üzeni...

– Jogom van hozzá!

Anyának nem sikerült a sors elhappolta boldog időket visszasírnia.

Tiktak, tiktak...

A szomszéd néni azt üzente: hogy ideje van a szerelemnek, és ideje a gyűlöletnek... Nem a vizzálynak? Vagy mégis a gyűlöletnek? Igen, a gyűlöletnek. Mennyit bír felhalmozni egy sorsára hagyott, érzéseiben megalázott anya: hús, harminc, negyven év alatt?

Ödinek napjába se került, hogy a csatornába fojtsa a három kismacsikát; felhergelje a szomszédokban szunnyadozó irigységet:

– Kilenc hatalmas diófa, nem semmi a semmiért! Na mit, mit adott érte Zabi az apámnak?! Amit nektek, egy pohár vizet se!

A vekker anya ajándéka.

A negyediken lakó szomszéd néni a járási ügyészség bérlistáján titkár-nőként szerepelt, valójában magyar tolmácsként dolgozott. Három macskája volt és nagy szíve. Macskáik ki-be jártak a bejárati ajtó aljára vágott macskalyukon, és bekérőzhettek a szomszéd lakásokba egerészni.

Tiktak, tiktak...

Ödi sem sokat hímezett-hámozott a lócán:

– Ha nincs a vén szuka, és nem zsarolja apámat azzal, hogy a pártkönyvé-

be, az állásba kerül, ha nem ír alá, a bűdös életbe nem vette volna nevére, ki se tudja, kinek a kölykét! Hogy tudjátok, minden kurva potyaleső!

Anya a városi kommunális osztály könyvelőjeként ment nyugdíjba.

Anya fejében órák ketyegtek. A hivatal ideje, a házimunka ideje, a bevásárlás ideje... Sürgette az idő. S mégis, ha szomszéd néni nem fogja a sort az alagsori üzletben, olykor még kenyeret se érkezett volna vásárolni. A lakásban sem ért rá: port törölt, padlót súrolt és főzött késő estig, míg csak haza nem tért a városi parkból huligánná váló fiacskája. Mért lenne jobb, mint az apja? A negyediken lakó szomszéd néninek más volt a véleménye: nem hallgatni, beszélni kell előtte Antalról! Kiskamasz, és hogy nem a golya hozta, hanem a szerelem ideje, azt már tudja. Az előzményeket meg a továbbiakat a lépcsőházi szomszédoktól kicifrázva – újúj, de még hogy! –, kérdés nélkül megtudhatja.

– Legyen jobb, mint az apja?

– Minimum.

Hallgatóztam, anya, akaratlanul. A szomszéd néni megszokta, hogy a bírósági tárgyalásokon tolmácsolnia kell, nem suttoгна.

Tiktak, tiktak...

Egyik este, miután beállítottad és felhúztad a vekkert, végre elkezdted mesélni azokról az időkről, amikor apával még együtt vettétek számba a napokat. Tőled tudom, hogy Brezsnyev ideje alatt a sarki ajándékboltban, a giccses művirág csokrokon és ébresztőórán kívül nemigen lehetet mást kapni. Kettőt vásároltál, két órát, egyet magadnak, egyet apának: ahány percmúlás megannyi utánad vágyódó szívdobbanás. Hogy hol és kitől hallottad, nem akartad megmondani.

Kopogás.

Nem szellemjárás, Ödi állt az ajtóban.

– Nem járhat az óra, nem, én szedtem szét. Gyerkőc koromban – motyogta, majd előre nyújtotta mindkét kezét. – Ezzel a két kezemmel.

A jövő mozgásba lendült múlt, a jelen csak görnyedt percmemberkék árnyjátéka a falon, vagy a táncpartnert tapizók táncija. Az ágyban fekvő férfi felkönyökölt, s hol az ajtóban remegő nagydarab férfira, hol az éjjelisze krényen álló, egykedvűen tiktakoló vekkere pillantott.

– Az óra fogaskerekeivel pörgettyűst játszottam a betonjárdán. Az acélrúgóval nem igazán tudtam mit kezdeni...

Ödi leengedte a kezét, és az álmatlanul, maga emésztéssel eltöltött idő alatt megnyúlt arcéle kezdte visszanyerni formáját. Az este alig evett, és Tündike se

sudrálta a szivaccsal fél óráig a kebleit. Nem éreződött a kámforillat. Brigitta, a gyerekszobában, hercegnőt rajzolt, színeset, és Erik a szőnyegen végre csatába vitte műanyag játék katonáit. Valahogy... valahogy semmi de semmi nem volt ugyanaz, mint máskor. Az ágyon könyöklő férfi balra pislantott, s mintha felcsillant volna az éjjeliszekrényen álló vekker számlapüvege.

– Nem úgy gondoltam tegnap reggel, dehogyan akartam... izé, kisajátítani a fele házpadot. Használhatod az egészet, a felszedett diót nyugodtan széte-rítheted száradni, mint a tavaly, vagy azelőtt. Végére... Nem lehet, lehetetlen! Az ócska lomok között, csak úgy, vaktára rálelni... Lehetetlen! – Ődi az éjjeliszekrényhez lépett, felvette, forgatta, vizsgálgatta, majd remegő kézzel visszatette helyére az öreg ébresztőórát. – Ugyanaz! A végén még Tündének lesz igaza: visszajár az öreg lelke és belebújik mikor mibe.

A padon porosodó lom halomban az ember azt a tárgyat leli meg vaktában, amit maga tesz oda. Mert ideje van a szeretetnek... A negyedik lakó szomszéd néni pontosan tudta idézni.

Anya nem véletlenül vásároltál egyszerre két vekkert: egyet magadnak, egyet apának, ugye?

– Itt hagyok két zsák diót, jön a karácsony, az újév... – szólalt meg az ágyon könyöklő férfi. Ődi válasz helyett lehajolt, felvette a padlón heverő könyvet, és óvatosan letette az éjjeliszekrényen álló vekker mellé.

Nagybereg, 2015.

